

Μαροκινά

Μπήλους...

Ο δικός μας γύρος του κόσμου εγκαινιάζεται με τη διάσχιση της μεσογειακής Ευρώπης. Με το που μπαίνουμε στο Μαρόκο, όμως, μπαίνουμε και σε περιπέτειες...

Η μέρα αυτή ξεκίνησε όπως και όλες οι προηγούμενες. Είχαμε μερικές δουλειές σε διάσπαρτα σημεία μέσα στην Αθήνα, όμως, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, ό,τι και να γινόταν, στις 16:00 έπρεπε να βρισκόμαστε στην Αττική Οδό με κατεύθυνση την Ελευσίνα. Στις 18:30, δηλαδή, έπρεπε να είμαστε στην Πάτρα, να παραλαμβάνουμε τα εισιτήρια από τη Superfast και να μπαίνουμε στο Superfast XI που αναχωρούσε για Αγκόνα στις 20:00. Πόσες φορές, αλήθεια, έχουμε κάνει το ίδιο; Κι όμως, αυτή τη φορά η όλη διαδικασία ήταν αγχωτική. Μήπως έφταιγε η κούραση των προηγούμενων ημερών; Ίσως, αλλά δεν ήταν μόνο αυτός ο λόγος για τον οποίο αισθανόμασταν περίεργα.

Η συγκεκριμένη μέρα, βλέπετε, ήταν η 25η Απριλίου 2007 κι εμείς ξεκινούσαμε για το γύρο του κόσμου...

Ευρωπαίοι, αλλά αλλιώς...

Οι επόμενες ημέρες κύλησαν -αν όχι αδιάφορα- εντελώς προβλέψιμα για κάποιον που έχει φάει την Ευρώπη με το κουτάλι κι έχει βάλει πλώρη για Αφρική. Ύστερα από μία διανυκτέρευση κοντά στην Αγκόνα, οι επόμενες ήταν πάντα δίπλα σε παραλία: στο Ραπάλο της ιταλικής Ριβιέρας η μία, κοντά στις Κάννες η άλλη, στην Καμάργκ η τρίτη και κάπου εκεί, στη Σίτχες, νότια της Βαρκελώνης, η τέταρτη. Με χαλαρό ρυθμό, φτάσαμε στο Γιβραλτάρ μία βδομάδα μετά την αναχώρηση. Αν εξαιρέσουμε το γεγονός ότι κοιμόμασταν σε κάμπινγκ πάνω στη σκηνή οροφής του Discovery (το «ρετιρέ» μας, όπως τη λέμε χαιδευτικά), η ζωή μας δε διέφερε από εκείνη των εκδρομών του σαββατοκύριακου: διόδια, αυτοκινητόδρομος, αυτοgrill, εθνική, μπιτσιλίσια, θέρετρο, παρκάρισμα και μπάνιο. Λάθος: ούτε ένα μπάνιο δεν κάναμε! Γενικά, ήταν μια διαδρομή από την πεπατημένη, χωρίς κανένα στοιχείο off road - γιατί πού να βρεις χωματόδρομο ή «εκτός δρόμου» μονοπάτια στην Κιανή Ακτή; Εδώ, και μόνο να αφήσεις τον αυτοκινητόδρομο, η μέση ωριαία πέφτει στα 30 κλμ./ώρα. Κατά συνέπεια, δε θα φτάναμε ποτέ στο Γιβραλτάρ, αν, όπως λέγαμε αρχικά, ακολουθούσαμε το μικρό δρόμο. Οπότε, πλήρως, κύριε, μια δεκάρα το χιλιόμετρο σε autostrada, autoroute και autorista, για να φορτώσεις χιλιόμετρα... Το αποτέλεσμα; Η καθημερινότητά μας στην Ευρώπη θύμιζε περισσότερο διακοπές Γερμανών συνταξιούχων με Camper. Αν προσθέσουμε και το «προσκύνημα» σε διάφορα mall από την Αγκόνα μέχρι την Μαρμπέγια, τότε μάλλον είχε πάει στράφι το πνεύμα μπίντικ με το οποίο ξεκινήσαμε. Όταν αυτό πήγε να μας πάρει από κάτω, σκεφτήκαμε το εξής για να ανέβουμε: «Η Ευρώπη αυτή είναι, μια καταναλωτική κοινωνία. Κι εμείς θα ζούμε ακριβώς όπως και οι ντόπιοι». Κάπως έτσι καθ' οδόν προσδιορίστηκε το φιλοσοφικό μανιφέστο αυτού του ταξιδιού: «Μόνιμοι κάτοικοι του πλανήτη Γη!»

Η πρώτη εβδομάδα αυτής της μεγάλης αποστολής (τόσο μεγάλης που ούτε εμείς δε θέλουμε να το σκεφτόμαστε) ήταν déjà vu, όπως καταλαβαίνετε. Όλα τα είχαμε δει και τα είχαμε κάνει στο παρελθόν, με εξαίρεση, ίσως, την επίσκεψη στη γενέτειρα του Νταλί, την πόλη Φιγκέρας. Ήταν ένα ταξίδι περισσότερο σκέψης, παρά δράσης. Όσα ζήσαμε μάλλον δεν μπορούν να στηρίξουν ένα ταξιδιωτικό άρθρο. Όσα αισθανθήκαμε, όμως, γεμίζουν ένα βιβλίο κι αυτό γιατί μέσα μας όλα ήταν διαφορετικά. Ένα παράδειγμα; Μπιτσιλιρισμένοι απομεινάρια Σαββάτου στην autostrada έξω από τη Γένοβα, παρά λίγο να πάθουμε εγκεφαλικό. Μέχρι που προέκυψε η ακόλουθη σκέψη: «Όλοι αυτοί θα γυρίσουν στο Μιλάνο τη Δευτέρα. Εμείς όχι!» Το ότι στην Ευρώπη αισθανόμασταν ήδη... αλλού είχε να κάνει και με την οικονομία του όλου θέματος. Νιώθαμε ενδυναμωμένοι, χωρίς να είμαστε στ' αλήθεια. Μετρούσαμε μέχρι τελευταίας δεκάρας τα ευρώ που έφευγαν σε πετρέλαιο, διόδια (στη Γαλλία κοστίζουν όσο το ντιζελ ανά χιλιόμετρο), φαγητό (fast food συνήθως) και μικροέξοδα του δρόμου (σνακ, αναψυκτικά, νερό κτλ.), γιατί απλώς είχαμε βάλει ένα στόχο: να μην ξεπεράσουμε τα 60-70 ευρώ ημερησίως. Από την άλλη, βέβαια, δε θέλαμε να μιζεριάζουμε κι αυτό ήταν ένα ψυχολογικό παιχνίδι που θέλαμε να κερδίσουμε με τους εαυτούς μας.

Το ηθικό μας όλες αυτές τις ημέρες υποστήριζε το ίδιο το Discovery, με τα τρακτερωτά Cooper του, τις αναρτησάρες και τα γραφικά του. Πολλοί το παρατηρούσαν, μερικοί το φωτογράφιζαν κιόλας, ενώ και στα κάμπινγκ το αντιμετώπιζαν με δέος. Πόσοι μας ρώτησαν πού πηγαίνουμε... Από την πλευρά μας, αισθανόμασταν δέος -ήμασταν κάπως «ψαρωμένοι», δηλαδή- μ' αυτό που είχαμε ξεκινήσει να κάνουμε, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι τώρα που διαβάζετε αυτές τις γραμμές είμαστε και τελειώς χαλαροί. Είναι το βάρος της ευθύνης, ξέρετε - του στοιχήματος, καλύτερα, που είχαμε βάλει με τον ίδιο μας τον εαυτό. Να μην πάθει κάτι το αυτοκίνητο, να μην το γρατζουνίσουν, να μην το διαρρήξουν, να μη γίνε κάτι, τέλος πάντων, και μας κόψει τη φόρα. Πόσο μάλλον στην αρχή. Με άλλα λόγια, δε θέλαμε να μας συμβεί τίποτα όσο ήμασταν ακόμη στην Ευρώπη. Ας μπαίναμε πρώτα στην Αφρική. **Πού να ξέραμε...**

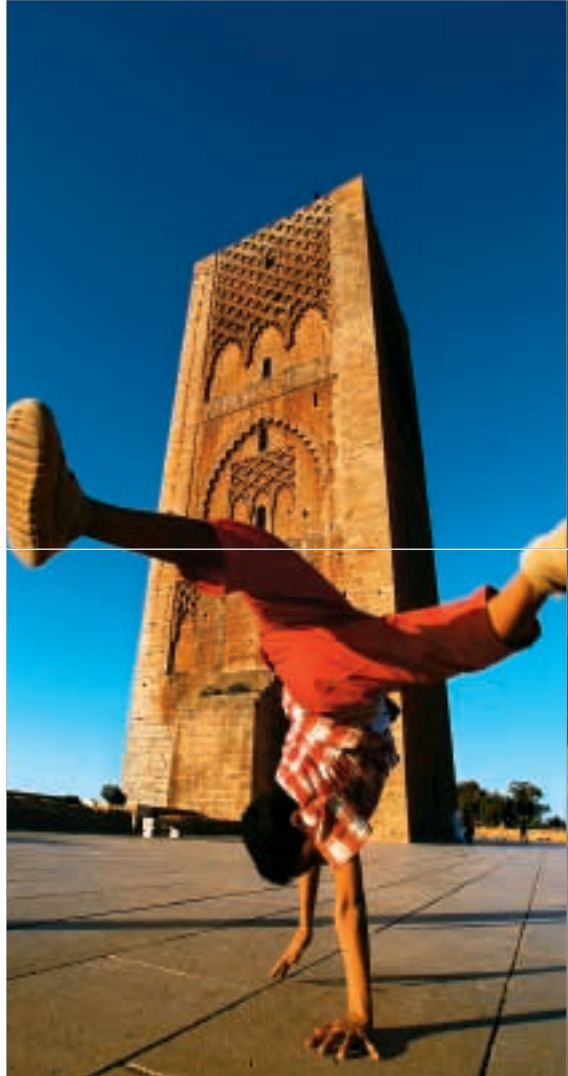
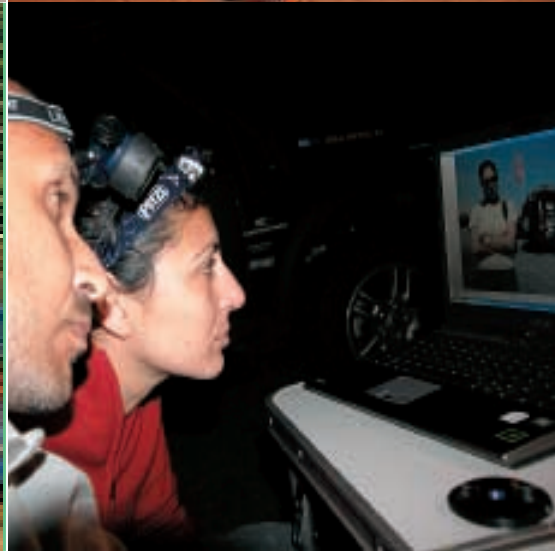
Η απαγκίστρωση

Τη φυγή από την ελληνική καθημερινότητα εννοούμε. Δεν είναι εύκολη, ξέρετε, σε σημείο μάλιστα δύο, τρεις μέρες πριν αναχωρήσουμε -ενώ ήμασταν φιλοξενομένοι στο σπίτι του θάνου Ηλιόπουλου- να μην πιστεύουμε ότι θα φύγαμε ποτέ. Οι δουλειές που προέκυπταν, τα προβλήματα που σφάλλει (ας είναι καλή η Εθνική Ασφαλιστική, που έβαλε πλήρη τελευταία στιγμή) και τα κολλήματα στο συνεργείο (ένα φανοποιείο από μικροσύγκρουση κι ένα κατέβασμα κιβωτίου αρκούνη), όλα έδειχναν ότι το σύμπαν συνωμοτούσε για να μας κρατήσει στην Ελλάδα. Και να που φύγαμε. Μετά αποδείχτηκε ότι δεν είναι και τόσο εύκολο να απαγκιστρωθείς από το περιβάλλον σου. Δύσκολα κινείται το στομάχι σου το γεγονός ότι έχεις αφήσει πίσω γονείς, φίλους, ένα σπίτι κλεισμένο σε κούτες, δουλειά και καθημερινότητα κι έχεις χωρέσει όλα τα υπάρχοντα και τα όνειρά σου σε ένα Land Rover, όντας μόνος πια -άντε, με τον άνθρωπο της ζωής σου- καθ' οδόν. Oh the road! Και δεν είσαι ούτε ο Κέρουακ, ούτε ο Μπάρουζ, ούτε κανένας τυχοδιώκτης μπίντικ ή χίπης που αναζητά την υπέρβαση μέσα από ουσίες αναμιγμένες με νέα τοπία και ανθρώπους. Ήσουν -και παραμένεις- ένας αστός που αποφάσισε να μετουσιωθεί σε ταξιδιώτη χωρίς εισιτήριο επιστροφής. Σε επαγγελματία ταξιδιώτη, μάλιστα, πολυτελείας μιν, με δεδομένο το αυτοκίνητο των 70.000 ευρώ, περιορισμένου προϋπολογισμού δε, αφού όλα σου τα έξοδα πρέπει να τα καλύψεις δουλεύοντας (ως δημοσιογράφος, φωτογράφος και... εικονοπλάστης) καθ' οδόν. Γνωρίζω ότι οι περισσότεροι ζηλεύετε αυτό που κάνουμε -με καλή διάθεση, υποθέτω- και σίγουρα κάποιος θα έχετε ξεστομίσει το «μπράβο, ρε, αυτός τα παράτησε όλα και την έκανε». Έλα, όμως, που δεν είναι έτσι ή, τουλάχιστον, δεν είναι ακόμη έτσι. Μακάρι να γίνει! Θέλει χρόνο μάλλον και πολλά κόστη (δηλαδή, ώρες αυτοψυχανάλυσης), για να «την κάνει». Κι αυτό γιατί πολλοί σε δένουν με την προηγούμενη ζωή σου: το κινητό, οι συνεργασίες, η λογίστρια, το μπλοκάκι της εφορίας, τα δημόσια ταμεία, τα e-mail, τα SMS από φίλους και συγγενείς, όλοι! Και το ερώτημα που μένει να απαντηθεί τους επόμενους μήνες είναι: «Θέλεις να απαγκιστρωθείς απ' όλα αυτά; Και, αν θέλεις, μπορείς;»

Μαθήματα κάμπινγκ

Από τη δεύτερη νύχτα μας το ριζαμε στο κάμπινγκ. Η Maggiolina αποδείχτηκε σοφή επιλογή, αφού, πέραν του ότι ανοιγοκλείνει με τη... σκέψη, διαθέτει κανονικό στρώμα με μαξιλάρια και, όταν ξυπνάς, νομίζεις ότι είσαι σε δωμάτιο, το οποίο είναι σεριζόμενο, φωτισμένο (έχει 12 βοηθητή λαμπυριέρες!) και διαθέτει πρακτικές θήκες και κουνουπιέρες. Στην Ισπανία αποδείχτηκε ότι η σκηνή είναι αντισεισμική και αδιάβροχη. Πού στήνεις το Discovery, όμως, στην Ευρώπη, για να ανοίξεις τη σκηνή; Παντού υπάρχουν κάμπινγκ, και μάλιστα ποιότητας. Από το Ραπάλο μέχρι τις Ισπανικές ακτές, πουθενά δε δυσκολευτήκαμε να βρούμε ένα προστατευμένο χώρο, με σκιά, καυτό ντους και πεντακάθαρες τουαλέτες, για να βγάλουμε τη νύχτα. Κάποια κάμπινγκ διαθέτουν εστιατόριο και πισίνα - τα περισσότερα είναι και σε εντυπωσιακά σημεία. Και το κόστος διανυκτέρευσης για δύο άτομα και αυτοκίνητο; Από 13 έως 20 ευρώ...

“Όσα ζήσαμε μάλλον δεν μπορούν να στηρίξουν ένα ταξιδιωτικό άρθρο. Όσα αισθανθήκαμε, όμως, γεμίζουν ένα βιβλίο κι αυτό γιατί μέσα μας όλα ήταν διαφορετικά.”

FAQ

Συνολικό χιλμ.: 3.828 (μέχρι τις 15/5) **Τα περισσότερα χιλμ. σε μία ημέρα:** 780 (Σίτζες-Αλμέρια, Ισπανία) **Πόσο κοστίζει το ναύει/λίφρος:** 1,02-1,06 ευρώ στην Ιταλία, 1,15 στη Γαλλία, 0,92-0,98 στην Ισπανία, 0,83 στο Γιβραλτάρ, 0,8 (9 ντιρχάμ) στο βόρειο Μαρόκο **Πόσο κοστίζει με το τρένο η διαδρομή Καζαμπλάνκα-Ραμπάτ:** 32 ντιρχάμ (3 ευρώ) **Πόσο κοστίζει ένας καφές στο Μαρόκο:** 7-8 ντιρχάμ (στο LPG του Αγκντάλ μέχρι 25 ντιρχάμ!)

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ DISCOVERY

Σε ένα ταξίδι -από το συνοδικό έξι για το σπράσιμο του Discovery- προς Θεσσαλονίκη η ψηφιακή ένδειξη των σχέσεων αργούσε να εμφανιστεί μετά το κούμπωμα κάθε ταχύτητας. Ένα απόγευμα στην Αθήνα μρωδιά κάμερα συμπέκτη αναδύθηκε, χωρίς λόγο μάλιστα. Δύο εβδομάδες πριν αναχωρήσουμε, το αριστερό πεντάδι έμεινε για πρώτη φορά στο δάπεδο. Μέσα στην πόλη το φαινόμενο επαναλαμβανόταν, αν και, όταν τρωβούσαμε το πεντάδι με το πόδι, επανερχόταν. Όταν ανσφέραμε το συμπύωμα στο μηχανικό μας, κ. Κολλιάδα, εκείνος ανσπίχισε. «Πηγαίνετε Θεσσαλονίκη το Πάσχα και σκίστε το!» μας είπε. Δεν το σκίσαμε, ούτε μας παίδεψε ιδιαίτερα. Επιστρέφοντας στην Αθήνα, προληπτικά κατεβάζαμε το κιβώτιο ταχυτίπων, αφού ένα υπερασιακό σημάδι από τη Land Rover περιέγραφε ανάλογα συμπύματα στα Discovery -προσέξτε!- του 2006. Όταν ανοίχτηκε το κιβώτιο, ο μηχανικός αποκρίθηκε: «Ευτυχώς που σπινέβρ εδώ!» Δίσκος και πλάσιό είχαν βραχεί από τα υγρά φρένων που είχε χάσει μια βαλβίδα υψηλής πίεσης - εξωτερικά, του κιβωτίου ταχυτίπων. Η βαλβίδα ήταν το πρόβλημα. Η αντικατάστασή της -μαζί και του δίσκου/πλάσι- έγινε την ίδια κιόλας ημέρα που ήρθε το ανταλλακτικό από την Αγγλία. Όταν ανάλογα συμπύματα παρουσιάστηκαν στο Μαρόκο -μόλις 3.600 χιλμ. μετά- αντισημειώσατε ότι θορυβηθήκαμε. Έπειτα από μια πρώτη διάγνωση στη Ryad Auto (αντιπροσωπεία Land Rover στο Ραμπάτ), οι ανσπυκίες μας επαληθεύτηκαν: «Το σασμάν πρέπει να κατεβεί» είπε ο υπεύθυνος του συνεργείου, για να προσθέσει: «Το ανταλλακτικό θα χρειαστούν ένα μήνα για να φτάσουν εδώ. Όσο για την επισκευή, την πληρώνετε και παίρνετε τα χρήματα από τη Land Rover, εφόσον το αυτοκίνητο είναι στην εγγύηση». Τότε σημάναμε συναγεμώ στην Αθήνα. Από την ΚΕΔΟ ΑΕ κινητοποιήθηκαν αμέσως, ειδοποίησαν την Αγγλία και τον τοπικό μόνιτοερ βόρειας Αφρικής κι εκείνος έστειλε σήμα στο Μαρόκο. «Το αυτοκίνητο θα επισκευαστεί στην κεντρική αντιπροσωπεία Smeia της Καζαμπλάνκας». Όταν ανοίχτηκε για δεύτερη φορά το κιβώτιο, το πρόβλημα ήταν στον κεντρικό υδραυλικό κύλινδρο (master cylinder), που ανσπυκνέει πλάσι και δίσκο συμπέκτη. Αυτός παρουσίασε διαρροή υγρών φρένων (σ.σ.: το υδραυλικό κύκλωμα του συμπέκτη είναι κοινό με των φρένων), τα οποία έφτασαν στο δίσκο. Αμέσως, οι Μαροκινοί παρήγγειλαν τα ανταλλακτικά, αλλά, όταν ήρθαν με κούριερ ύστερα από πέντε ημέρες, τα εξαρτήματα ήταν λάθος. Ευτυχώς, η ΚΕΔΟ είχε προβλέψει να μας στείλει -μέσω της πρεσβείας- τα ίδια ακριβώς ανταλλακτικά, για να τα έχουμε μαζί μας. Παρακάμπτοντας τις εταιρικές διαδικασίες, τα δώσαμε στη Smeia, για να προχωρήσουν σε αντικατάσταση. Συνοδικά, η υπόθεση μας πήγε πίσω δύο ολόκληρες εβδομάδες. Μένει τώρα να αποδειχτεί ότι το γεγονός ήταν απίχτες και ότι το υδραυλικό σύστημα του συμπέκτη της ZF δεν είναι ο αδύναμος κρίκος ενός κατά τ' άλλα πανίσχυρου αυτοκινήτου. Όσο προχωράμε, θα ελπίζουμε... Το κακό μάτι, εξάλλου, πένε ότι παίζει ποή στο Μαρόκο.

Μαρόκο!

Έπειτα από μια βόλτα μέχρι το φάρο του Γιβραλτάρ, όπου, χάρη σε μια αξέχαστη καταιγίδα, είδαμε το ουράνιο τόξο να προβάλει πάνω από την Αφρική, πήραμε το πλοίο -από το διπλανό λιμάνι, την Αλγκεσίρας- για Σέουτα (ή Θέουτα), το ισπανικό λιμάνι στην απέναντι πλευρά. 45 λεπτά διαδρομή όλο κι όλο, αλλά με ένα μεγάλο συμβολισμό: Ευρώπη τέρμα! Πρώτη στάση στην Ταγγέρη, ουσιαστικά για να δούμε αν δίνει χρήματα το ΑΤΜ. Σε 1 λεπτό το μηχανήμα ξέφρασε κολλαριστά ντιρχάμ (11 για κάθε ευρώ, συν 4,4 ευρώ η ανάληψη). Μετά το πρώτο αφρικανικό φουλάρισμα στην Total, να 'μαστε και πάλι στον αυτοκινητόδρομο για το Ραμπάτ, όπου μας περίμενε ο κ. Κώστας Πιστικός, ο πρόεδρος της ελληνικής κοινότητας Μαρόκου, και η σύζυγός του, Μέτα. «Για έναν καφέ» λέμε... Έλα, όμως, που το πεντάδι του συμπέκτη έμεινε στο δάπεδο, όπως και στην Αθήνα. Κρύος ιδρώτας; Ψυχραιμία... «Θα μείνετε εδώ, δεν έχετε να πάτε πουθενά» αποκρίθηκε ο οικοδεσπότης μας με το που συναντηθήκαμε πάνω στην εθνική. Η επίσκεψη αποδείχτηκε αρμένικη. Αφού υποχρεωτικά αποχωριστήκαμε το Discovery, το οποίο έμεινε για μέρες στο συνεργείο της Smeia στην Καζαμπλάνκα, αντί για μία νύκτα, φιλοξενηθήκαμε, τελικά, δύο εβδομάδες στην ελληνική οικογένεια. Όπως καταλαβαίνετε, δε χρειάστηκε και πολύ για να νιώσουμε στο Ραμπάτ σαν στο σπίτι μας. Σ' αυτό συντέλεσε όλη η μικρή κοινότητα των Ελλήνων του Μαρόκου, με πρώτο τον ίδιο τον πρέσβη, κ. Γεωργιαντζο. Χάρην ελληνικότατης φιλοξενίας, λοιπόν, με τις μέρες, αφήσαμε πίσω τον αρχικό εκνευρισμό μας για το χαμένο χρόνο. Γρήγορα καταλάβαμε ότι δε χάναμε τον καιρό μας, αλλά κερδίζαμε παραστάσεις και νέες εμπειρίες. Αν το Discovery δεν έμεινε στο συνεργείο, δε θα μαθαίναμε ποτέ πώς είναι να ζεις ως ξένος στο Μαρόκο. Αλήθεια, πώς ζουν σ' αυτήν τη μουσουλμανική χώρα, καλύτερα, πώς ζήσαμε εμείς την πρωτεύουσά της; Το Ραμπάτ είναι η διπλωματική και κυβερνητική πρωτεύουσα του Μαρόκου. Η οικονομική είναι η Καζαμπλάνκα. Το Ραμπάτ δεν είναι μόνο μικρότερο σε μέγεθος (1,5 εκατ. κάτοικοι, αντί 5), είναι και πιο ήσυχο. Θα λέγαμε ότι δεν έχει τη βαβούρα άλλων μαροκινών πόλεων, γι' αυτό και είναι ιδανικό για να ξεκινήσεις από εκεί την περιήγηση στη χώρα, χωρίς να κινδυνεύεις από πολιτισμικό σοκ. Στη Μεδίνα, βέβαια, την παλιά πόλη, γίνεται χαμός από κοσμοσυρροή και ποικιλία «μαϊμούδων» iPod, κινητών και DVD, αλλά πορτοφολάδες δεν είδαμε. Το Ραμπάτ, που είναι αδερφή πόλη του Σαλέ, στην άλλη όχθη του ποταμού Μπουρεγκρέγκ, έχει μοντέρνα ρυμοτομία, με μεγάλες λεωφόρους, καλοβαμμένα (ερυθρόλευκα) πεζοδρόμια, πολύ πράσινο και συγκεντρωμένες στη συνοικία Σουσί όλες τις πρεσβείες. Η κίνηση σπάνια είναι προβληματική. Εδώ είναι το παλάτι του βασιλιά, εδώ το μαιουαλείο του παππού και του πατέρα του Χασάν του Β', εδώ και μερικά από τα πιο σημαντικά μνημεία του Μαρόκου, όπως είναι ο πύργος Χασάν και η νεκρόπολη της Σελάχ. Όσο για την κοινωνική διαστρωμάτωση; Όλα τα έχει ο μπαξές, από τενεκεδούπολη μέχρι... Μπέβερλι Χιλς. Η μαντίλα κυριαρχεί στις γειτονιές και εκλείπει στις πιο μπουρζουαζέ συνοικίες, όπως είναι η Ο-ελ-εμ, όπου μέναμε κι εμείς, δίπλα στο Χίλτον. Το Ραμπάτ έχει και το Κολωνάκι του, το Αγκντάλ. Εκεί βλέπεις αρκετούς νεόπλουτους με X5 και Mercedes ML να διπλοπαρκάρουν, για να πουν καπουτσίνο με 30 ντιρχάμ, αλλά και αρκετές ενδιαφέρουσες -πάντα καλά μακιγιαρισμένες- παρουσίες να βγαίνουν από μοντέρνες μπουτίκ. Οργανικές στο Αγκντάλ έχουν ξεχάσει τι σημαίνει μαντίλα και κατέχουν άριστα τη μόδα του στρινγκ, του Wonderbra και των χαμπλοκάβαλων, αποκαλιπτικών τζιν. Όσο για τη νυχτερινή ζωή; Υπάρχει, αν και δε συγκρίνεται με της Αθήνας. Βρίσκεις αρκετά μπαράκια και μερικά κλαμπ, αλλά τα μπαρ-ρεστοράν, όπως το μεξικανικό όπου πήγαμε ένα βράδυ -είναι περισσότερο της μόδας αυτήν την εποχή. Όσο για τους λιγοστούς Έλληνες του Μαρόκου (129 εγγεγραμμένοι σ' όλη τη χώρα); Οι περισσότεροι έχουν υψηλό βιοτικό επίπεδο, όπως παντοῦ στην Αφρική. Αυτό δε μειώνει τη νοσταλγία για την πατρίδα, αλλά εξασφαλίζει μακροήμευση. Το κακό είναι ότι δεν υπάρχει ελληνικό σχολείο και γι' αυτό οι γόνι των ελληνικών οικογενειών παίρνουν αναγκαστικά γαλλική παιδεία. Ορθόδοξη εκκλησία υπάρχει στην Καζαμπλάνκα από το 1926, στην οποία παρακολουθήσαμε λειτουργία από τον ίδιο το Μητροπολίτη Καρθαγίνης και Βορείου Αφρικής, Αλέξιο, ο οποίος, βέβαια, κυκλοφορεί καθημερινά με κοστούμι. Ας μην ξεχνάμε ότι το Μαρόκο είναι μια 100% μουσουλμανική χώρα και αυτός είναι ο μόνος λόγος για τον οποίο οι Έλληνες εδώ αισθάνονται και θα αισθάνονται πάντα ξένοι. Όσο για εμάς; Μόνιμοι κάτοικοι του Ραμπάτ για μισό μήνα, και μάλιστα χωρίς αυτοκίνητο. Ωστόσο, δε μας έχει αποτιπωθεί τόσο η φωνή του μάξιμου, όσο η πιο βραχνή και βαθιά του Μαζίντ Μπεκάς, του κορυφαίου αυτού Μαροκινού μπλουζίστα (να, η μουσική Γκνάουα είναι πρόδρομος των αμερικανικών μπλουζ). Όχι, δεν «πέσαμε», επειδή τις ημέρες που υπολογίζαμε να είμαστε στην έρημο προς Μαυριτανία κάναμε αστική ζωή στο Ραμπάτ. Το αντίθετο, μάλιστα. Ξεκουραστήκαμε και γίναμε λίγο πιο Μαροκινοί απ' όσο δείναμε έτσι κι αλλιώς. Αποκτήσαμε μαροκινό καρτοκινητό και χαλαρώσαμε στους ρυθμούς της πιο ράθυμης, ίσως, πρωτεύουσας της Αφρικής. Και το καλύτερο; Μπήκε στο πετσά μας η σοφή συμβουλή του ομογενή οικοδεσπότη μας για τις τρεις αρετές που πρέπει να έχεις, αν ζεις στη Μαύρη Ήπειρο. Υπομονή, υπομονή και υπομονή! Υπομονή, λοιπόν, κι εσείς μέχρι τον επόμενο μήνα, για να δείτε το Discovery να πετάει στους αμμόλοφους της Σαχάρας... Α.Τ.

“Όλα τα έχει ο μπαξές, από τενεκεδούπολη μέχρι... Μπέβερλι Χιλς. Η μαντίλα κυριαρχεί στις γειτονιές και εκλείπει στις πιο μπουρζουαζέ συνοικίες, όπως είναι η Ο-ελ-εμ.”

